

Länsstyrelsen
Gävleborg

Oliwer Fontaeus
Oliwer.fontaeus@lansstyrelsen.se
010-2251266

YTTRANDE

2021-08-30

1 (3)

Dnr 3929-2021

Finansdepartementet
Fi.registrator@regeringskansliet.se

Stärkt planering för hållbar utveckling, SOU 2021:23

Er beteckning: Fi2021/01486

Länsstyrelsen delar den vision som presenteras i remissförslaget och ser positivt på ett stärkt lagverk. Vi anser dock att ramverket mellan olika aktörer måste förtydligas för en starkare verkan av förslaget och att ett större tryck måste läggas på strategisk planering för att uppnå ett mer hållbart samhälle.

Allmänna synpunkter på förslagen

Länsstyrelsen ser det som positivt att en stärkt styrning för hållbar utveckling implementeras i Plan- och Bygglagen (PBL). En förändring är inte bara viktig för att bidra till ett bättre, mer transporteffektivt samhälle utan även för att nå nationella klimatmål. Planering i olika nivåer från nationellt till lokalt är en viktig byggsten när det kommer till att bidra till den här förändringen.

Vi anser dock att detta inte fyller hela bilden för hur olika aktörer kan jobba för dessa förändringar utan ser de föreslagna strategierna och förslagen som en hjälpare hand i planeringen, inte någon universallösning. Strategiska dokument likt översiktsplan, fördjupad översiktsplan och trafikplaner kan fungera som ramverk för planeringen och bör därför förbli en del i att bidra till en övergripande hållbar utveckling.

Däremot är effektiviteten av och trovärdigheten i att implementera följande strategier i enskilda detaljplaner begränsad med därav följande begränsad möjlighet till förändring. Detaljplanen kan i sin tur göra stora förändringar och skillnad men i de flesta fall gäller detta mer omfattande planer, innefattandes större arealer och inverkan. Därför behövs istället att lyfta blicken till implementeringen av översiktliga strategiska dokument som påverkar hela kommunen eller regionen, inte bara en enskild andel, för störst genomslag. Samtidigt präntar den nya bebyggelsen ett långvarigt fotspår i planeringen i samband med att det kommer förbli i bruk under en lång tid framöver.

Mobilitetstjänster är till nytta

Länsstyrelsen anser att en breddning inom nytt lagstadgande, genom myntningen av mobilitetstjänster och mobilitetsåtgärd är positivt. En tydligare

Postadress Länsstyrelsen, 801 70 Gävle

Besöksadress Borgmästarplan

Telefon 010-225 10 00

E-post gavleborg@lansstyrelsen.se

Webb lansstyrelsen.se/gavleborg

FB facebook.com/lansstyrelsengavleborg

förklaring, likt det exempel som beskrivs på sidan 226 i utredningen kring vilka typer av fordon det handlar om, är ett positivt anslag, vilket behövs i lagtext. Tydligheten kommer att bli en viktig punkt för förståelse för vad lagen innebär för olika aktörer i praktiken. Som det beskrivs i den nya paragrafen 8 kap. 9 § ska det bestämmas i vilken omfattning mobilitetsåtgärder krävs.

Länsstyrelsen anser att det är viktigt att PBL går i en riktning som gynnar ett transporteffektivt samhälle och därmed ökar möjligheten att minska utsläppen från vägtrafik, vilket är en bidragande faktor till våra sammanställda utsläpp. Tidigare har Länsstyrelsen saknat ett relevant lagstöd för att bidra till utsläppsminskande åtgärder, något förslaget ger möjlighet till i framtiden.

Ökad tydlighet behövs för nationell likställighet i översiktsplaneringen

Bäst för att möjliggöra ökad transporteffektivitet är att den strategiska planeringen stärks genom Översiktsplan, Länstrafikplan och kollektivtrafikplaneringen.

Det behöver dock tydliggöras och säkerställas att alla kommuner genomför dessa förändringar för att skapa ett gemensamt, nationellt ramverk kring en stärkt planering för hållbar utveckling. Vidare bör det övervägas ifall andra myndigheter, exempelvis Boverket, kan anses lämpade att stödja kommunerna i genomförandet och även ge tydliga riktlinjer om vad som förväntas. Det är av vikt att den nya lagförändringen för med sig ett samordnat engagemang, utan det fallerar hela processen. Vikten av samordnade riktlinjer mellan kommuner, aktörer och myndigheter är därför avgörande för hur implementeringen av dessa förslag samspekar i praktiken.

Strategiska planeringsdokument kan bidra till att lägga grunden för tydligare ramverk inom planeringen. Med det ramverket i grunden kan exempelvis Länsstyrelsen enklare göra kopplingar och hänvisningar inom detaljplaneprocessen. Detta utesluter inte själva implementeringsfasen utan att ge tydligare resonemang och uppmuntran till att bygga mer klimatsmart och hållbart är även viktiga nyckelfunktioner som även måste etableras i större mån. Den största möjligheten till förändring blir därför möjlig i övergripande strategier och de faktiska implementeringarna av dessa.

Tydlig ansvarsfördelning ger bäst resultat och lika förutsättningar

Länsstyrelsen håller med om att tydligare kopplingar mellan olika aktörer måste ges för att kunna bidra till en effektiv planering. Detta går inte att utföra solitärt utan den stärkta kopplingen mellan olika aktörer anses positiv.

Även om strategiska dokument är en viktig bidragande faktor till den här förutskickade omställningen så saknas fortfarande viktiga verktyg för förändring. Uppsättandet av mål och strategier finns redan och kommer fortsatt att införlivas, men det leder inte per automatik till måluppfyllelse. Istället krävs

än tydligare politiska ställningstaganden för starkare medel för dessa förändringar.

Mindre kommuner kommer sannolikt ha sämre förutsättningar till att handlägga nya mobilitetsåtgärder. Summerandes så nämns det på sidan 200 i utredningen att förslagen successivt kommer att påverka berörda kommuner och aktörer genom planeringen av nya stadsdelar och förtätningen av befintliga. Vidare presenteras ett förslag om att via en normförskjutning, ska dessa förändringar naturligt implementeras, något som förhoppningsfullt normaliseras och underlättas med förslagen. Vi ser att detta kan bli problematiskt i mindre kommuner där dessa resurser och möjligheter ibland inte finns. Vidare återgår vi till kärnfrågan om att ett ramverk för dessa frågor, i kontakt med Boverket, Länsstyrelsen och andra myndigheter kan agera stöd till kommunen. Visionen kring förändringen finns och det är positivt att den diskuteras vidare, men även verktygen behöver tydliggöras och framförallt möjliggöras för en strategisk implementering mot ett hållbart samhälle.

Föreslagna ändringar PBL

Länsstyrelsen motsätter sig inte föreslagna förändringar i de olika kapitlen i PBL och anser att en starkt implementering av hållbarhetsaspekter inom lagen är positiv. Det saknas dock ett konkret underlag för implementeringen av detta inom viktiga strategiska dokument som översiktsplan och regionala planer. Detaljplaneringen har brister gällande möjligheten till förändringen av dessa problemställningar relaterande till bland annat klimatförändringar och en hållbar utveckling. Verkan av det föreslagna är därför större i övergripande dokument än i enskilda detaljplaner.

Föreslagna förändringar saknar dessutom tvingande verkan och blir därmed frivilliga för kommunerna. För faktiskt genomslag behövs alltså sannolikt såväl tvingande verkan för de viktigaste åtgärderna som klara ansvar för alla inblandade aktörer såväl i planprocessen som för införlivande av mobilitetsåtgärder.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av Landshövding Per Bill med samhällsplanerare Oliwer Fontaeus som föredragande. I ärendets slutliga handläggning har enhetschefen Robert Ahlberg och avdelningschefen Patrik Havermann medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd